

Registratienummer raad 1544613

Datum:
6 april 2021

Portefeuillehouder:
D. Bijl

Domein / Team:
RUID / SRUD

Onderwerp:
Bespreking van voorstel MRA Transitiecommissie

Samenvatting:

De MRA Transitiecommissie heeft in opdracht van de MRA Regiegroep de aanbevelingen van Ben Verwaayen alsook uit het MRA Evaluatierapport 'Meer Richting en Resultaat' aangaande de verbetering van het governancemodel van de MRA uitgewerkt. De resultaten zijn samengebracht in het bijgevoegde document. De voorgestelde aanpassingen hebben met name invloed op de bestuursstructuur en de omvang van het ambtelijk apparaat. De colleges en raden van de MRA worden nu uitgenodigd om hun wensen en opvattingen bij dit voorstel kenbaar te maken opdat de Transitiecommissie het document kan aanpassen en vervolgens nog vóór het zomerreces ter bekrachtiging opnieuw aan de colleges en raden kan voorleggen. De colleges en raden van Zaanstreek-Waterland (ZaWa) hebben de mogelijkheid om, zoals onderwijl gebruikelijk voor deze regio, een gezamenlijke reactie in te brengen.

Purmerend, 6 april 2021

Aan de gemeenteraad van Purmerend,

Inleiding en probleemstelling:

Eind 2018 gaf de MRA Regiegroep (de facto het Algemeen Bestuur van de MRA) opdracht tot een evaluatie van het functioneren van de organisatie achter de MRA. Dit gebeurde bijna twee jaar nadat het samenwerkingsverband was versterkt met het MRA Convenant en de oprichting van het MRA Bureau (in samenhang met de opheffing van de Stadsregio Amsterdam en diens regionale taken o.g.v. Wonen en Economie), alsook drie jaar nadat de MRA Actie Agenda 2016-2020 in werking trad.

Het rapport duidde hoe de governance versterkt kon worden; met name de slagkracht en het draagvlak omtrent de besluitvorming en uitvoering werden uitgelicht. Ben Verwaayen heeft hierop voortgeborduurd en presenteerde diens aanbevelingen op de MRA State of the Region begin december 2020. De aanbevelingen van Verwaayen zouden de MRA tot een 'metropool van grote klasse' moeten vormen, en benoemend de 'Wat' en de 'Hoe' waarbij de focus op prioriteiten, uitvoering en transparantie centraal staan.

Wat: wat is de stip op de horizon?

- Excelleren op één tot drie prioriteiten, bijvoorbeeld toptalent, hoogwaardige cultuur, internationale hub;
- Gaat uit van kwaliteitsaanpak op select aantal gebieden;
- Samenwerking is dwingend van aard;
- Inzet van alle deelnemers op alle thema's ten dienste van geselecteerde prioriteiten en profiel

Hoe: welke governance is nodig om tot grote klasse te komen?

- Heldere en meetbare doelstellingen;
- Democratisch gelegitimeerd;
- Samenwerking met bedrijfsleven/ kennisinstellingen/ maatschappelijke ondernemingen
- Drie gremia met helder onderscheid tussen taakverdeling en onderlinge verhouding:
 1. Algemene vergadering
 2. Bestuur
 3. Directie
- Goed geoutilleerde directie: van secretariaat naar directie die uitvoert en initieert.

Op basis van het voorgaande heeft de Regiegroep de Transitiecommissie gevormd, bestaande uit bestuurders uit de Agendacommissie, Regiegroep en platforms, en ondersteund door de directie van het MRA Bureau.

In de periode tussen eind december 2020 en maart 2021 heeft deze commissie de aanbevelingen uitgewerkt tot het bijgesloten voorstel. Daarin stelt de commissie voor:

1. de ambitie 'een metropool van grote klasse' te operationaliseren in drie doelen:

- de meest inventieve regio van Europa, met de best opgeleide bevolking;
- een regio voor iedereen, naar de menselijke maat;
- een duurzaam verbonden regio.

2. een vereenvoudiging en verheldering van het samenwerkingsverband MRA:

- de Agendacommissie en de Regiegroep worden omgezet naar respectievelijk een Bestuur en een Algemene Vergadering;
- het uitbreiden van het huidige MRA Bureau;
- het aanscherpen van de verantwoordingslijnen tussen het bestuur van de MRA en de democratisch gekozen organen.

Bestuurlijke structuur

De hiervoor genoemde vereenvoudiging houdt een aantal aanpassingen aan het bestuursmodel van de MRA in:

1. Bestuur

Dit gremium heeft de dagelijkse leiding over de samenwerking in de MRA. Dit vervangt de agendacommissie. Het bewaakt de realisatie van de centrale ambitie, de drie inhoudelijke doelen en de inhoudelijke samenhang ertussen. Het bestuur bestaat uit:

- Burgemeester Amsterdam (voorzitter);
- CdK Noord-Holland;
- CdK Flevoland;
- Per bestuurlijk platform één afgevaardigde, niet zijnde de voorzitter;
- Directeur MRA (secretaris).

2. De platforms

Op dit moment kent de MRA drie platforms (Economie, Ruimte en Mobiliteit) en vier portefeuillehoudersoverleggen (PHO's), namelijk Duurzaamheid, Wonen, Landschap en Cultuur. Het voorzitterschap komt te liggen bij de twee provincies. Iedere regio wordt per platform vertegenwoordigd door één bestuurder. Voorgesteld wordt om in de tweede helft van 2021 de verhouding tussen de platforms en de PHO's opnieuw te bezien.

3. Algemene vergadering:

Een breed overleg waarin alle MRA-deelnemers zelf zijn vertegenwoordigd: 32 gemeenten, 2 provincies en de Vervoerregio Amsterdam. Zij legitimeert de bestuurlijke prioriteiten, bekrachtigt de samenstelling van het bestuur en toetst of het bestuur handelt binnen de kaders van de begroting en de MRA Agenda.

4. De raden en staten, en de Raadtafel

In de vernieuwde samenwerking worden de raden en staten in een eerdere fase inhoudelijk bij onderwerpen betrokken (bijvoorbeeld door een digitale consultatie). Om ervoor te zorgen dat het bestuur genoeg voeling heeft met de democratische vertegenwoordiging in de MRA wordt de positie van de MRA Raadtafel versterkt. Deze zal bestaan uit één raadslid per gemeente en twee statenleden per provincie.

5. Directie MRA

De directie stuurt op uitvoering van de MRA Agenda en de bestuurlijke afspraken over de centrale ambitie en de bijbehorende doelen. Bij het maken van afspraken heeft de directie een agenderende en initiërende rol. De directie heeft een spilfunctie voor betrokken ambtenaren, bestuurders en raads- en statenleden. De directie rapporteert aan het bestuur en krijgt een aanmerkelijk sterkere positie dan het huidige secretariaat. Dit betekent dat het ambtelijk apparaat wordt aangepast op basis van een nog ter concretiseren profiel voor de bezetting. Een formatie met een vaste kern van ongeveer 30fte wordt op voorhand redelijk geacht. De deelregio's stellen geschikte kandidaten om niet beschikbaar voor de Directie MRA.

Voorgestelde processtappen door de transitiecommissie

Na de consultatie op basis van de nu voorliggende notitie zal de vereenvoudigde organisatie de komende maanden verder worden uitgewerkt in een protocol dat ook vóór de zomer wordt voorgelegd. Na de definitieve besluitvorming zal in ieder geval een overgangperiode van een half jaar (tot eind 2021) nodig zijn om de nieuwe werkwijze te bestendigen. Het bestuur werkt samen met de platforms de scenario's uit hoe de centrale ambitie, de drie doelen en het reguliere werk op basis van de MRA Agenda kunnen worden verbonden. Ook wordt nagegaan of de huidige MRA Agenda 2020-2024 aanpassing en aanscherping behoeft.

Wensen en opvattingen

Het voorstel kent een aantal ongetwijfelde verbeteringen, zoals het formuleren van drie doelen waardoor meer focus kan worden gebracht in de samenwerking. Maar er zijn ook kritische opmerkingen te maken welke gedeeld worden met de Transitiecommissie via de eerder genoemde gezamenlijke reactie, namelijk:

1. *Bestuursstructuur*

De gewijzigde samenwerkingsvorm lijkt de positie van de gemeenten en de deelregio's in de platforms en het Bestuur (het de facto Dagelijks Bestuur) te verzwakken. De positie van de provincie is daarentegen versterkt. De colleges van ZaWa achten dit zeer onwenselijk. Daarnaast:

- aangaande de positionering van de deelregio's is het wenselijke alternatief om de deelregio's door middel van minimaal één afgevaardigde bestuurder te laten deelnemen aan het Bestuur;
- de selectie van het voorzitterschap van de platforms dient overgelaten te worden aan de desbetreffende platforms in plaats van aan de Transitiecommissie dan wel een ander gremium;
- de deelname van deelregio's/gemeenten aan het platform Mobiliteit naast de Vervoerregio Amsterdam (VRA) is essentieel gezien de opgave en omvang van dit dossier. De rol van de VRA dient dan ook beter geduid te worden.

2. *Raden en Staten*

Het belang van de betrokkenheid van raads- en statenleden wordt op diverse plekken in het voorstel benoemd. Tegelijkertijd ontbreekt het aan voorstellen om hier inhoud aan te geven, behalve een andere, zwaardere samenstelling van de raadstafel en de belofte dat raadsleden eerder en vaker betrokken zullen worden vanaf de voorkant.

3. *Planning*

Het geboden tijdpad voor deze consultatieronde is zeer beperkt. Eind mei wordt het voorstel aangeleverd om eind juni tot besluitvorming te komen.

4. *Omissies*

Tenslotte ontbreken nog enkele belangrijke onderdelen, namelijk:

- de uitwerking van de structuur voor de platforms en PHO's;
- de samenstelling van de MRA-directie en uitwerking van de organisatie. Dit maakt het momenteel onmogelijk om adequaat in te schatten of en, zo ja, hoeveel ambtelijke capaciteit de gemeente en wellicht de deelregio als geheel om-niet idealiter levert aan het centrale MRA-apparaat, alsook hoe de dekking van deze formatie/kosten verdeeld kan worden tussen de gemeenten. Tenslotte ontbreekt een adequate onderbouwing voor de noodzaak van de uitbreiding van het bureau.

NB het college stelt dat de gezamenlijke reactie (zie bijlage) versterkt wordt door een duidelijke reactie op de geformuleerde ambitie en doelen; kan de gemeente alsook de deelregio zich vinden in de door de Transitiecommissie gestelde uitvoeringskaders, oftewel de zogenaamde 'Waarom' die voorafgaat aan de 'Hoe' en 'Wat' van de MRA?

Het argument voor deze toevoeging is dat de huidige versie van de gezamenlijke brief voornamelijk is gericht op het governance-aspect, terwijl de Transitiecommissie haar voorstel tot de structuraanpassing stoelt op inhoud.

Oplossingsrichtingen:

De wensen en opvattingen van de gemeente worden verwerkt in een gezamenlijke, schriftelijke reactie aan de MRA Transitiecommissie, waarna vóór het zomerreces het aangepaste voorstel wederom geagendeerd wordt in de colleges en raden.

Meetbare doelstellingen:

De doelstellingen zoals geformuleerd door de Transitiecommissie bieden een goed uitgangspunt voor de evaluatie van de voorgestelde aanpassingen.

Financiële consequenties:

Vooralsnog geen, maar afhankelijk van de uiteindelijke aanpassingen aan het organisatiemodel is het mogelijk dat:

- het MRA Bureau meer bemensing vereist ergo de jaarlijkse bijdrage aan de MRA wordt

Registratienummer:1544613

Onderwerp: Bespreking van voorstel MRA Transitiecommissie

verhoogd, en;

- de deelnemende overheden wordt gevraagd voor de bemensing van het MRA Bureau om niet ambtelijke capaciteit beschikbaar te stellen wat derhalve een beslag legt op de formatie van de eigen gemeenteorganisatie.

Dit punt moet afgewogen worden zodra een duidelijk voorstel hieromtrent beschikbaar is c.q. de versie die vóór het zomerreces voorgelegd wordt.

Communicatie:

De MRA wijdt een communicatiecampagne aan dit traject. Onlangs zijn de leden van de Transitiecommissie geïnterviewd door prominente pers

(zie https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20210309_63431409?origin=app voor het interview met commissielid Thijs Kroese voor het NHD).

Relatie met fusie:

- Het voorstel van de Transitiecommissie geldt voor de lange termijn en zal dus logischerwijs invloed hebben op de positionering van de nieuwe gemeente Purmerend in de MRA. Vanuit die optiek wordt het voorstel door de twee colleges behandeld;

- De gemeenten Purmerend en Beemster zullen een eenduidige inbreng leveren voor de gezamenlijke reactie van ZaWa op het voorstel van de Transitiecommissie.

Duurzaamheid:

N.v.t.

Monitoring/evaluatie:

- Het huidige proces van de Transitiecommissie wordt door de ambtelijke organisatie alsook de betrokken portefeuillehouders nauw gevolgd ten behoeve van adequate besluitvorming, betrokkenheid en informatievoorziening;

- Een concrete evaluatiemogelijkheid moet nog gevormd worden door de Transitiecommissie dan wel de Regiegroep, maar gedacht moet worden aan een termijn van één tot twee jaar vanaf eind 2021 om de voortgang te beschouwen.

Voorstel:

De raad wordt verzocht:

1. Kennis te nemen van het voorstel van de MRA Transitiecommissie;
2. In te stemmen met een gezamenlijke reactie namens ZaWa aan de MRA Transitiecommissie waarin de raad haar wensen en opvattingen kenbaar maakt;

Burgemeester en wethouders van Purmerend,
de secretaris de burgemeester,

Bijlagen:

1. Het MRA Evaluatierapport 'Meer Richting en Resultaat (d.d. juli 2019);
2. De presentatie van Ben Verwaayen op MRA State of the Region, 'Wordt de Rups een Vlinder?' (d.d. 2 december 2020);
3. Het voorstel van de Transitiecommissie 'Een Metropool van Grote Klasse';
4. Een beknopte presentatie bij het voorstel van de Transitiecommissie (NB de planning op de laatste sheets is deels achterhaald).

NB ten overvloede: op de onderstaande weblink vindt u de beantwoording van veel gestelde vragen omtrent het voorstel van de Transitiecommissie, relevante documenten zoals bijgevoegd bij dit voorstel alsook een beknopt overzicht van het proces:

<https://www.metropoolregioamsterdam.nl/metropool-van-grote-klasse/>

Registratienummer:1544613

Onderwerp: Bespreking van voorstel MRA Transitiecommissie

Registratienummer:1544613

Onderwerp: Bespreking van voorstel MRA Transitiecommissie

De raad van de gemeente Purmerend,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 6 april 2021,

B E S L U I T:

1. Kennis te nemen van het voorstel van de MRA Transitiecommissie;
2. In te stemmen met een gezamenlijke reactie namens ZaWa aan de MRA Transitiecommissie waarin de raad haar wensen en opvattingen kenbaar maakt;

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering d.d. 22 april 2021
de griffier, de voorzitter,